

VÄIKE-MAARJA VALLA

Infoleht

Nr 9 (120)

Oktoober 2003

Hind 3 krooni

TUTVUSTAME VALLAVALITSUST

Psühholoog Anu Leuska

Töötan Väike-Maarja vallas psühholoogina 1999. aasta märtsikuust. Valla psühholoogi töö on seotud eelkõige valla koolide (Väike-Maarja gümnaasiumi ja Kiltsi põhikooli) õpilaste, õpetajate ja lapsevanematega. Töö põhisuunad on

1) Individuaalne nõustamine - õpilaste nõustamine õppimise, käitumise ja isikliku eluga seotud probleemides, valikute ja otsuste tegemisel, konfliktide lahendamisel; lapsevanemate nõustamine, õpetajate nõustamine jne. Individuaalne nõustamine moodustab suurema osa psühholoogi tööst.

2) Õpilaste individuaalsete omaduste ja võimete kindlakstegemine (testimine). Testimise eesmärk on aidata õpilastel ennast paremini tundma õppida ning enda võimeid ja isiklikke omadusi õppetöös ja edasises elus paremini kasutada. Samuti saab testi abil uurida suhteid grupis (klassis), mis annab olulist infot klassijuhatajatele oma töö korraldamisel.

3) Kutsenõustamine - aidata noortel orienteeruda valikuvõimalustes, nõustada neid elukutse või töö valikul lähtuvalt individuaalsetest omadustest, soovidest ja võimalustest.

Miks peaks üldse psühholoogi jutule tulema?

Meie ühiskonnas ei ole psühholoogiilt (või ka psühhiaatril) abi otsimine veel väga levinud, kuigi suund sennapole on aasta-

aastalt üha märgatavam. Visalt, aga siiski saadakse üle valehäbist ja hirmust, et psühholoogi juures käimine märgistab inimest teiste silmis. Inimesed mõistavad üha enam, et oma vaimse tervise eest hoolitsemine on sama tähtis kui füüsilise tervise eest hoolitsemine.

Samas on meie ühiskonnas vajadus psühholoogilise abi järele vast suuremgi kuiheaoluriikides. Kiired muutused panevad inimese kohanemisvõime tõsiselt proovile. Pidev stress kurnab organismi ja võib viia juba tõsisemate haigusteni (depressioon, südame-veresoonkonnahaigused jne). Ka ühikonnast sõltumatult tuleb meil kõigil vahel ette probleeme, mida me esmapilgul ise lahendada ei oska. Siis saab abiks olla hea sõber, pereliige, aga ka psühholoog. Mõnikord võib olla nii, et sõbra või pereliikmaga ei saa või ei taha oma murest rääkida, sest nad on asjaga seotud. Psühholoog on aga erapooletu, ta ei anna hinnangut ega mõista kedagi hukka, vaid aitab inimesel lahenduseni jõuda. Samas on oluline teada, et psühholoog ei saa teise inimese probleemi olematuks muuta ega ära lahendada, otsused ja valikud oma elu suhtes tuleb igaühel ikka ise teha.

Psühholoogi töös valitseb range konfidentsiaalsuse nõue, see tähendab, et psühholoog ei avalda vastuvõtul kuulnud teavet ilma kliendi loata teistele inimestele (välja arvatud erandjuhud, kui on oht kellegi elule või tervisele, aga ka siis arutatakse see eelnevalt läbi). Sellepärast ei pea kartma, et räägitu teistele teatavaks saab.

Psühholoogi vastuvõtule on võimalik tulla igal vallaelanikul. Raske on täpselt öelda, milliste muredega võiks psühholoogi jutule tulla, kuna inimeste probleemitavus on erinev. See, mis ühele tundub tühise ebameeldivusena, võib teisele mõjuda nii rängalt, et ta ei suuda enam oma eluga toime tulla. Kindlasti tasub abi küsida siis, kui on tunne, et oma jõududega enam hakkama ei saa. Abiotsimine ei ole häbiasi ja keegi ei pea oma murega ükski jääma.

Psühholoogi vastuvõtt vallaelanikele on vallaajas esmaspäeviti kell 13.00 - 16.00. Palun kindlasti eelnevalt ette helistada ja aeg kokku leppida telefonil 95758 (samuti esmaspäeviti kell 13-16).

Tervist ja jõudu, et vastu minna pimedale ajale!

Anu LEUSKA

Täna lehes:

- vallavolikogus arutatust lk 2-3
- vallavalitsuses arutatust lk 2-3
- jäätmealasest seminarist lk 5
- noortekeskusest lk 7
- kultuurikalender lk 7
- spordikalender lk 8
- Kaitseliidust lk 9
- kirikuteated lk 11

TEADE

suuremõõtmeliste jäätmete kogumise kohta

20. oktoobrist kuni 3. novembrini k.a on eraisikutel võimalus **SUUREMÕÕTMELISED JÄÄTMED**, mis ei sobi prügikonteinerisse panemiseks, viia Tamsalu mnt 1 valla tehnikaosakonna (endine EPT hoov) territooriumil asuvale piiritletud alale.

Vastu võetakse ainult

- vana mööblit,
- televiisoreid,
- külmkappe,
- olmetehnikat,
- elektripliite,
- WC-potte
- vanne.

Teiste suuremõõtmeliste jäätmete toomine kogumisplatsile kooskõlastada eelnevalt abivallavanem Kaarel Moisaga telefonidel 05053558 või 97767.

Vallaelanikele on jäätmete üleandmine tasuta!

VALLAVOLIKOGUS

24. septembril 2003. a

1. Peremehetu ehitise arvele võtmine.

Väike-Maarja vallas Aavere külas asuvat amortiseerunud tuuleveskit on soovitud omandada füüsiline isik. Ehitise praegune omanik ei ole teada ning edasiseks protsessi jätkamiseks tuleb ehitise arvele võtta peremehetu ehitise. Ehitise alune maa ei ole eraomandis.

Otsustati võtta Aavere külas asuv tuuleveski arvele peremehetu ehitise, ehitise arvele võtmise kohta avaldatakse teade väljaandes Ametlikud Teadaanded ja Valla Infolehes, kuni ehitise peremehetuse tuvastamiseni määrata vallavalitsuse ehitise hooldeajaks.

2. Peremehetute rajatiste arvele võtmine.

Väike-Maarja vallas Väike-Maarja alevikus asuvad asfalteeritud platid, mida saab käsitleda rajatistena. Rajatiste omanikud ei ole seni teada ning omaniku väljaselgitamiseks on vaja alustada nende peremehetuteks rajatisteks väljakuulutamiseiga.

Otsustati võtta peremehetute rajatistena arvele järgmised objektid Väike-Maarja alevikus: Pikk 16 asuva hoone esine asfalteeritud plats ja Pikk 7 hoone ees asuv keskväljak ning Simuna maanteel asuv läbisõitvate autobusside peatumise plats. Nimetatud rajatiste arvele võtmise kohta avaldatakse teated väljaandes Ametlikud Teadaanded ja Valla Infolehes, kuni rajatiste peremehetuse tuvastamiseni määrata vallavalitsuse rajatiste hooldeajaks.

3. Seisukoha andmine kinnis-

tu omandamiseks.

Rastla külas asuvat Sirbi kinnistut, mis kuulub Hanno Atlale, soovib omandada osaühing Grundar Puit. Lääne-Viru Maavalitsus soovib volikogu seisukohta nimetatud kinnistu müügi kohta.

Otsustati mitte toetada OÜ-le Grundar Puit SIRBI kinnistu müümiseks loa andmist, sest OÜ Grundar Puit ei vasta "Kinnisasja omandamise kitsendamise seaduse" § 4 lõikes 4 sätestatud nõuetele - osaühing ei tegele ega ole tegelenud valla territooriumil põllumajandussaaduste tootmisega ning vallavalikogu on seisukohal, et kohaliku omavalitsuse avaliku huviga ei ole kooskõlas see, kui kinnisasja omandamisel põllumajanduskõlvikut sisaldav kinnisasi planeeritakse edaspidi anda rendile ning kinnisasja tulevane omanik ei soovi sellel ise põllumajandussaaduste tootmisega tegeleda

4. Valla Aasta Tegija statuudi kinnitamine.

Statuudi eesmärgiks on väärtustada ning avaldada avalikkuse tunnus- tust igal aastal ühele isikule, kes oma tööalase või ühiskondliku tegevusega on silma paistnud valla arendamisel, tõstnud valla mainet ja toonud paikkonnale tuntuks. Volikogu liige Ants Möldre tegi ettepaneku muuta statuudi eelnõus punkti 10 esimest lauset ja sõnastada see järgmiselt: „Auhinnaks on mälestuse“.

Redaktsioonilise muudatuse poolt hääletas 13 volikogu liiget.

Otsustati kinnitada Väike-Maarja Valla Aasta Tegija statuut.

5. Valla Aukodaniku statuudi uue redaktsiooni kinnitamine.

Aukodaniku statuut on kinnitatud vallavalikogu 17.10.1996. a määrusega. Statuudi kaasajastamiseks ning Valla Aasta Tegija statuudiga ühtlustamiseks on välja töötatud uus redaktsioon. Tseremoonia (samuti Aasta Tegija tseremoonia) toimub vallale omavalitsusliku staatuse andmise aastapäeval 12. detsembril.

Otsustati tunnistada kehtetuks vallavalikogu 17.10.1996. a määrus, kinnitada Väike-Maarja Valla Aukodaniku statuut uues redaktsioonis.

6. 2003. aasta lisaelarve vastu võtmine.

Lisaelarve vastuvõtmine oli seotud vallavalikogus 12. märtsil 2003. a kinnitatud eelarve täpsustamisega ning tasuta töövihikute võimaldamisega valla koolide õpilastele.

Otsustati võtta vastu valla 2003. a esimene lisaelarve mahuga 3 070 740 krooni, teha muudatused valla 2003. a eelarve tuludes ja kulus- des vastavalt lisadele 1 ja 2.

Lisaelarve võeti vastu ühehäälselt.

7. Informatsioon.

1) Loomsete jäätmete käitlemise tehase ehitusest ja tehnoloogiliste seadmete hankest andis ülevaate LJK AS-i tegevdirektor Ivo Väär;

2) Lääne-Virumaa Ettevõtluskeskuse senisest tegevusest, majanduslikust seisust ning edasisest võimalikust arengust andis ülevaate keskuse juhataja Ene Kesler;

3) vanemökonomist Reet Eesmäe tutvustas vallavalitsuse poolt välja töötatud 2004. a eelarve projekti koostamise põhimõtteid;

4) abivallavanem Kaarel Moisa andis ülevaate Ebavere külla rajata-

va valgustatud jalgratta- ja kõnnitee ehitusest ja sellega seoses üles kerkinud probleemidest;

5) volikogu esimees Indrek Kesküla andis ülevaate:

- valla üldplaneeringu hetkeseisust,

- viimasel Lääne-Viru Ühisoma- valitsuskogu koosolekul arutusel ol- nud 21. sajandi kooli programmi rah- haliste vahendite jaotamisest,

- algatatud küsimustest ja nende hetkeseisust,

- ettepanekutest küsimuste algata- miseks.

* * *

Vallavalikogu istungid on üldju- hul avalikud. Istungi toimumise aeg, koht ja päevakord tehakse vallala- nikele eelnevalt teatavaks valla ko- duleheküljel ja vallakantselei stendil.

Volikogu määruste ja otsustega ning vallavalitsuse määruste ja kor- raldustega on võimalik tutvuda val- lakantseleis ja valla raamatukogudes, volikogu ja vallavalitsuse protokol- lidega on võimalik tutvuda vallakant- seleis.

Ei avalikustata andmeid, mille väl- jastamine on seadusega keelatud või mõeldud üksnes valla ametiasutuste siseseks kasutamiseks.

Elektrooniliselt on võimalik valla õigusaktidega tutvuda valla kodule- heküljel aadressil <http://www.v-maarja.ee> rubriigis "Avalik teave". Üldist tähtsust omavad volikogu määrused avaldatakse Riigi Teataja elektroonilises andmekogus (<http://www.riigiteataja.ee>).

VALLAVALITSUSES

23. septembril 2003. a

1. Ehitusloa väljastamine.

Otsustati väljastada ehitusluba Alma Sirmetsale lauda lammutami- seks aadressil Jaama 8 Väike-Maar- ja alevikus.

2. Korralduse muutmine.

Otsustati muuta vallavalitsuse 24.09.2002. a korralduse nr 381 "Ehi- tusloa andmine" punkti 1, lisades korraldusse ehitusloa saanud adre- saadi (Loomsete Jäätmete Käitlemi- se AS).

3. Kaevamistööde lubade väl- jastamine.

Otsustati väljastada järgmised kae-

vamistööde load: Kalev Kadakule vee- ja kanalisatsioonitrassi paigal- damiseks aadressil Soo 6A Väike- Maarja alevikus, AS-le Connecto si- detrassi rajamiseks Triigi külas, AS- le Pandivere Ehitus elektri kaabli pai- galdamiseks Ebavere külas.

4. Kirjaliku nõusoleku andmi- ne.

Otsustati anda Alma Sirmetsale kirjalik nõusolek majandushoone ehitamiseks aadressil Jaama 8 Väi- ke-Maarja alevikus.

5. Üürilepingute kinnitamine.

Otsustati pikendada korvtõstuki üürilepingut füüsilisest ettevõtja Hel- muth Põdraga kolmeks aastaks ning Tamsalu mnt 1 asuva angaari üürile-

pingut OÜ-ga Palkest kuni 01.09.2004.

6. Vallavara võõrandamine.

Otsustati müüa 3toaline korter Triigi külas Maie Kannelile hinnaga 1500 krooni.

7. 2003. a Kauni Kodu konkur- si tulemuste kinnitamine.

Otsustati kinnitada valla 2003. a Kauni Kodu konkursi tulemused ja jagada auhinnafond 5000 krooni järg- miselt: a) 1000 krooni Meeli Liivale, perekond Lamburile ja perekond Rückenbergil, esemlised auhinnad perekond Kruusametsale, AS-le Kaarma KT, OÜ-le Neix JK ja Erich Neemele.

8. Informatsioon

- vallavanem Olev Liblikmann ootab ettepanekuid järgmiseks val- lavalitsuse istungiks vallale Ravi tä- naaval kuuluva 4toalise korteri kohta.
- informaatikaosakonna juhataja Urmas Reinart esitles ID-kaardi ka- satamise võimalusi.

- abivallavanem Kaarel Moisa an- dis ülevaate LJKT poolt rajatavast valgustatud kõnnitee ja rattaraja ehi- tamise hetkeseisust. Vaidlus Thomarahva kinnistu omanikuga ei ole veel lahendatud. Vallavalitsus asus ühisele seisukohale, et tee ehi- tamine on valla huvides vajalik ja tuleb teha ühiseid jõupingutusi, et seda protsessi kiirendada.

30. septembril 2003. a

1. Maaküsimused.

Nõustuti Raigu külas asuva 17,87 ha suuruse TÕRU katastriüksuse, 5603 m² suuruse KUIVATI katastriüksuse, 8,41 ha suuruse KOPRA katastriüksuse, 11,35 ha suuruse ROOSTIKU katastriüksuse ja 11,65 ha suuruse REHE katastriüksuse ostueesõigusega erastamisega, 11,71 ha suuruse VESIROTI katastriüksuse ostueesõigusega erastamisega tagastamisega ning 7,61 ha suuruse RAIGU katastriüksuse ja 940 m² suuruse SEPIKOJA katastriüksuse tagastamisega MART TAMMele.

Kinnitati URMAS EHRLECHI võlg riigile õigusvastaselt võõrandatud KIVISTIKU A-2 maa tagastamise eest nõudeõiguse osast suuremana.

2. Sotsiaalkomisjoni ettepanekute kinnitamine.

Otsustati eraldada toetust 7 taotlejale: kahele perele kütte muretsemiseks, neli perele laste prillide ja ravimite kompenseerimiseks, ühele perele laste riiete ja jalanõude ostmiseks, kokku summas 3700 krooni. Ühele taotlejale ei eraldatud toetust.

Otsustati kompenseerida lasteaia-toidu maksumust (10 krooni) 100% 18-le lapsele, 50% 24- lapsele. Nõustuti koolilõuna maksumuse kompenseerimisega 16 õpilasele, kahe õpi-

lase osas ei nõustatud koolilõuna maksumuse kompenseerimisega.

3. Inventari mahakandmisakti kinnitamine.

Otsustati kinnitada Väike-Maarja hoolekande- ja tervisekeskuse inventari mahakandmisakti summas 7091.85 krooni.

4. Ehitusloa väljastamine.

Otsustati väljastada ehitusloa AS-le Flex Heat laoplati rajamiseks aadressil Ebavere küla ning EELK Väike-Maarja kogudusele pastoraadi hoonel aadressil Tamme 3 Väike-Maarja alevikus katuse rekonstrueerimiseks.

5. Vallavara võõrandamine.

Otsustati müüa avalikul enampakumisel 4toaline korter aadressil Ravi 2-16 Väike-Maarja alevikus alghinnaga 25 000 krooni.

6. Informatsioon

arendus-ettevõtlusnõunik Katrin Tirman tutvustas "Sotsiaalse infrastruktuuri planeerimise" projekti, milles on ka Väike-Maarja vallal võimalus osaleda.

kultuuri- ja spordiosakonna juhataja Ilve Tobreluts tutvustas Eesti Olümpiakomitee projekti, mille käigus korraldatakse 16. oktoobril olümpiapäev maakonnas. EOK on valmis sõlmima kolme meie kohaliku omavalitsusega lepingud spordi- või

mänguplati rajamiseks maksumusega 20 000 krooni. Otsustati esitada valla projekt spordi- ja mänguväljaku rajamiseks Triigi külla.

alates 3. oktoobrist on avatud valla noorte sportlaste spordiauhindade näitus muuseumis.

8. oktoobril 2003. a

1. Maaküsimused.

Määrati osaline kompensatsioon õigusvastaselt võõrandatud Vainola A-4 maa eest.

Kinnitati

Väike-Maarja alevikus LÕUNA tn 9 asuvat korterelamut teenindav maa pindalaga 3677 m²;

Väike-Maarja alevikus SIMUNA mnt 18 asuvat korterelamut teenindav maa pindalaga 5622 m².

2. Teehoiukava aastateks 2004-2006 1 lugemine.

Otsustati, et vallavalitsuse liikmed tutvuvad elektroonilise teehoiukava projektiga, ettepanekud muudatus-eksitatakse järgmisel vallavalitsuse istungil.

3. Viru Teedevalitsuse taotlus.

Viru Teedevalitsus tegi vallale ettepaneku asendada Vao küla teeristis asuv põlenud bussiootepaviljon betoonist vandaalidekindla paviljoniga ning seajärel anda see valla omandisse.

Otsustati jätkata läbirääkimisi teedevalitsuse esindajaga, mitte nõustuda pakutava betoonist paviljoniga.

4. Laste hoolekande komisjoni koosseisu ja põhikirja kinnitamine.

Otsustati 1) muuta vallavalitsuse 17.12.1996. a korralduse nr 403 punkt 1, kinnitades valla laste hoolekandekomisjoni koosseis järgmiselt: esimees – Väike-Maarja gümnaasiumi õppealajuhataja; aseesimees – vallarst, kooliarst; sekretär – lastekaitse spetsialist; liikmed – politseiinspektor, valla psühholoog, Väike-Maarja gümnaasiumi õppealajuhataja, Kilti si põhikooli õppealajuhataja, Väike-Maarja lasteaia juhataja;

2) kinnitada Väike-Maarja laste hoolekande komisjoni põhikirja uus redaktsioon, tunnistada kehtetuks vallavalitsuse 17.12.1996. a määruse nr 7 punkt 1.

5. Kirjaliku nõusoleku andmine.

Otsustati anda kirjalik nõusolek Silvia Kullasele abihoone ehitamiseks aadressil Tare põik 1 Väike-Maarja alevikus.

6. Informatsioon

kultuuri- ja spordiosakonna juhataja Ilve Tobreluts tutvustas EELK Väike-Maarja Koguduse taotlust eraldada valla 2004. aasta eelarvest toetust kiriku orel restaureerimiseks.

vallavanem Olev Liblikmann informeeris, et valla poolt esitatud projekt "Väike-Maarja koolide spordi-kompleksi rajamine" on valitud finantseerimiseks PHARE PPF-i toetuskeemi raames.

haridusosakonna juhataja Toomas Põldma informeeris 3. oktoobril toimunud Väike-Maarja Õppekeskuse nõukogu koosolekust, mille põhiteemadeks oli õppekeskuse munitsipaliseerimisega seondud ja kooli finantsolukord.

Vallavolikogu haridus- ja kultuurikomisjonis

6. oktoobril toimus vallavolikogu haridus- ja kultuurikomisjoni koosolek Väike-Maarja Pääste-koolis. Kooli töid ja tegemisi tutvustas õppeosakonna juhataja Tar-mo Marvet.

Päästeeriala ainete õpetamist alustati Väike-Maarjas juba 1993. aastal toonases kutsekeskkoolis. Alguses olid õpitingimused üsnagi kesised, kuid nüüdseks on välja arendatud igati kaasaja nõuetele vastav sisekaitsealine kutseõppe-asutus, mis pakub õpilastele mitmekülgseid arenemisvõimalusi nii inimese, isiksuse kui ka oma eri-ala spetsialistina. Õpilaste käsu-tuses on uus kaasaegse varustusega üheksa klassiruumiga õppehoone, ühiselamu koos selle juur-de kuuluvate ruumidega (sõõkla, puhkeruumid, spordisaal ja igal õhtul kuumaks köetud saun, mis pärast praktilisi õppusi on lausa hädavajalik), kaasaegset tulekus-tutus- ja päästetehnikat sisaldavad garaažid ning õppeväljak prakti-liste harjutuste läbiviimiseks. Tut-vumiskäigul osalenutele valmis-taski kõige suurema elamuse õp-peväljak. Kooli arendamisel on praegu peaarõhk ajakohase eriala-se tehnikabaasi loomisel, mis on eelduseks heade ja võimekate,

oma ala hästi tundvate tuletõrjuja-te-päästjate ning spetsialistide koo-litamisele. Valmivas kooli arengu-kavas on igati püütud arvestada Väike-Maarjaga kui kooli asuko-haga ning sulanduda siinsesse keskkonda.

Oma koosoleku lõpetasime val-lamajas muud infot jagades. Ilve Tobreluts tutvustas EELK Väike-Maarja koguduse avaldust, milles palutakse kaasfinantseerida valla 2004. aasta eelarvest Väike-Maar-ja kiriku oreli restaureerimist ja palus selle vajadusega eelarve koostamise käigus arvestada.

Peeter Albi avaldas mõtte luua isetegevuskollektiividele laiemaid tegevusvõimalusi ja eraldada näi-teks valla eelarves iga-aastaselt teatav summa kultuurivahetuseks sõprusvaldadega, mis motiveeriks senisest enam isetegevuslasi ja rin-gijuhte järjepidevale taidlusele. Peeter Albi tegi ka ettepaneku, et probleemide lahendamisele võiks kaasata noori. Allakirjutanu loo-dab siiralt, et meie vallas on piisa-valt palju asjalikke ning hakkajaid noori, kes tahavad kaasa rääkida ja tegusid teha.

Ivika ABNER,
haridus- ja kultuurikomisjoni liige

PEREMEHETUTE EHITISTE HÕIVAMISE TEADE

Väike-Maarja Vallavolikogu 24.09.2003. a otsusega nr 36 on pere-mehetu ehitisena arvele võetud Aavere külas Väike-Maarja vallas asuv tuuleveski. Ehitise omanik ei ole teada, võimalik on tuvastada, et ehitis kuulus Aavere mõisa valdusse.

Väike-Maarja Vallavolikogu 24.09.2003. a otsusega nr 37 on pere-mehetu rajatisena arvele võetud Väike-Maarja alevikus Pikk 16 hoone ees asuv asfalteeritud plats ligikaudse suurusega 523 m², mille omanik ei ole teada.

Väike-Maarja Vallavolikogu 24.09.2003. a otsusega nr 38 on pere-mehetu rajatisena arvele võetud Väike-Maarja alevikus Pikk 7 hoone ees asuv keskväljak (asfalteeritud osa kombineeritud haljastusega) ligi-kaudse suurusega 2133 m², mille omanik ei ole teada.

Väike-Maarja Vallavolikogu 24.09.2003. a otsusega nr 39 on pere-mehetu rajatisena arvele võetud Väike-Maarja alevikus Simuna maan-teel asuv läbisõitvate autobusside peatumise plats ligikaudse suurusega 0,2 ha. Rajatise omanik ei ole teada, võimalik on tuvastada, et rajatis ehitati Väike-Maarja kolhoosi poolt. Väike-Maarja kolhoos likvideeriti põllumajandusreformi käigus.

Kõigil, kellel on vastuväiteid nimetatud ehitise ja rajatiste peremehe-tuse kohta, esitada need kirjalikult kahe kuu jooksul alates teate avalda-misest Väike-Maarja Vallavalitsusele aadressil Pikk 7 Väike-Maarja, 46202 Lääne-Viru maakond.

Kinnitatud
Väike-Maarja Vallavolikogu
24. septembri 2003. a määrusega nr 20

VÄIKE-MAARJA VALLA AASTA TEGIJA STATUUT

ÜLDOSA

1. Käesolev statuut kehtestab igal aastal vallavolikogu poolt välja antava Aasta Tegija auhinna, sellega kaasneva tunnistuse, rahasumma ja mälestuseseme määramise korra.

2. Aasta Tegija auhinna eesmärk on väärtustada ning avaldada avalikku tunnustust igal aastal ühele isikule, kes oma tööalase või ühiskondliku tegevusega on silma paistnud valla arendamisel, tõstnud valla mainet ja toonud paikkonnale tuntust.

3. Valla Aasta Tegija nimetus antakse tunnustusena üksikisikule, kelle töö, tegevus ja isiklik eeskujumajanduse, kultuuri, hariduse, spordi, sotsiaal või mõnes muus valdkonnas on aasta jooksul silma paistnud erilise tulemuslikkusega ja mõjutunud oluliselt Väike-Maarja valla

arengut.

4. Isikut, kellele on Aasta Tegija auhind omistatud, ei saa auhinna kandidaadiks uuesti esitada enne kolme aasta möödumist.

5. Kandidaadi tegevus peab:

5.1. kaasa aitama Väike-Maarja valla arengule ja valla positiivse maine kujunemisele,

5.2. parandama paikkonna majanduslikku olukorda,

5.3. parandama ja väärtustama valla elukeskkonda või

5.4. tooma vallale tuntust.

MENETLUS

6. Ettepanekuid Aasta Tegija auhinna kandidaatide kohta võib teha iga vallas elav isik ning iga vallas tegutsev asutus, ettevõtte või mittetulundusühing. Ettepanekud koos põh-

jendustega esitatakse kirjalikult vallakantsleisise vallavolikogu esimehe nimele märgusõna all "Aasta Tegija auhind" hiljemalt 01. novembriks. Tähtajaliselt mittesaabunud ettepanekuid ei arvestata. Vallavolikogu esimees edastab kandidaatide nimekirja vallavolikogu alalistele komisjonidele ettepanekute tegemiseks. 7. Volikogu juhatus teeb komisjonidelt saabunud ettepanekute osas kokkuvõtte. Kui on esitatud enam kui kaks kandidaati, esitab juhatus volikogule vähemalt kahe enim hääli saanud auhinna pretendendi nimesid.

8. Volikogu otsustab Aasta Tegija nimetuse määramise juhatuselt laekunud ettepanekute alusel. Valituks osutub volikogu poolt enim hääli saanud kandidaat. Aasta Tegija nimetuse omistamise kohta teeb voli-

kogu motiveeritud otsuse.

Põhjendatud juhul võib volikogu Aasta Tegija auhinna jätta välja andmata.

TSEREMOONIA

9. Aasta Tegija auhind antakse üle volikogu esimehe ja vallavanema poolt. Tseremoonia toimub vallale omavalitsusliku staatuse andmise aastapäeval 12. detsembril. Teade Aasta Tegija auhinna üleandmise kohta avaldatakse Valla Infolehes ja Internetis valla koduleheküljel.

10. Auhinnaks on mälestuseseme. Aasta Tegijale väljastatakse vallavolikogu poolt vastav tunnistus. Tunnistused on numereeritud vastavalt väljaandmise järjekorrale.

Kinnitatud
Väike-Maarja Vallavolikogu
24. septembri 2003. a määrusega nr 21

VÄIKE-MAARJA VALLA AUKODANIKU STATUUT

ÜLDOSA

1. Käesolev statuut kehtestab vallavolikogu poolt välja antava Valla Aukodaniku nimetuse ning sellega kaasneva tunnistuse ja rahasumma määramise korra.

2. Valla Aukodaniku nimetuse eesmärk on avaldada avalikku tunnustust isikule, kes pikema perioodi vältel on oma tööalase või ühiskondliku tegevusega silma paistnud valla arendamisel, tõstnud valla mainet ja toonud paikkonnale tuntust.

3. Valla Aukodaniku nimetus antakse vallapoolse erilise austusavaldusena üksikisikule, kelle töö, tegevus ja isiklik eeskujumajanduse, kultuuri, hariduse, spordi, sotsiaal või mõnes muus valdkonnas on pikema perioodi vältel silma paistnud erilise tulemuslikkusega ja kes on

mõjutanud oluliselt Väike-Maarja valla arengut.

4. Kandidaadi tegevus peab pikema perioodi jooksul:

4.1. kaasa aitama Väike-Maarja valla arengule ja valla positiivse maine kujunemisele,

4.2. parandama paikkonna majanduslikku olukorda,

4.3. parandama ja väärtustama valla elukeskkonda või

4.4. tooma vallale tuntust.

MENETLUS

5. Ettepanekuid Valla Aukodaniku nimetuse kandidaatide kohta võib teha iga Väike-Maarja vallas elav isik ning iga vallas tegutsev asutus, ettevõtte ja mittetulundusühing. Ettepanekud koos põhjendustega, millest nähtub, milliste konkreetsete teenete

eest isik aukodaniku kandidaadiks üles seatakse, esitatakse kirjalikult vallakantsleisise vallavolikogu esimehe nimele märgusõna all "Valla Aukodanik" hiljemalt 01. oktoobriks. Tähtajaliselt mittesaabunud ettepanekuid ei arvestata. Vallavolikogu esimees edastab ettepanekud volikogu juhatusle.

6. Volikogu juhatus esitab volikogule otsustamiseks kõik esitatud kandidaadid, lisades oma arvamuse, kas kandidaadid väärivad Valla Aukodaniku nimetust.

7. Valla Aukodanikuks osutub iga volikogu liikmete poolthääle enamuse saanud kandidaat. Valla Aukodaniku nimetuse määramise kohta teeb volikogu motiveeritud otsuse.

Põhjendatud juhul võib volikogu Valla Aukodaniku nimetuse jätta

välja andmata.

TSEREMOONIA

8. Valla Aukodaniku tunnistus ja auhind antakse üle volikogu esimehe ja vallavanema poolt. Tseremoonia toimub vallale omavalitsusliku staatuse andmise aastapäeval 12. detsembril. Teade Valla Aukodaniku nimetuse määramise kohta avaldatakse Valla Infolehes ja Internetis valla koduleheküljel.

9. Aukodanikule antakse Valla Aukodaniku tunnistus. Tunnistused on numereeritud vastavalt väljaandmise järjekorrale. Aukodaniku nimetusega kaasneb 10000 krooni suurune rahaline preemia. Valla Aukodaniku nimi kantakse valla aukodanike raamatusse.

TÄHELEPANU! TÄHELEPANU! TÄHELEPANU! TÄHELEPANU! TÄHELEPANU!

Lähiajal muudab Sideamet telefoninumbrite valimiskorda. Muutuste eesmärgiks on telefoninumbrite valimise lihtsustamine ja üleminek suunakoodideta numeratsiooniplaanile.

Seoses muudatustega palun pöörake tähelepanu järgmistele kuupäevadele:

1. november 2003: kõik tavatelefoninumbriid muutuvad ühepikkusteks ehk 7-kohalisteks

1. veebruar 2004: riigisisestel kõnedel ei pea helistades enam prefiksit 0 ette valima.

Kuidas telefoninumbreid valida

Maakonnasisene helistamine

Alates 1. novembrist 2003 lõpeb 5- ja 6-kohaliste tavatelefoninumbrite kasutamine. Maakonna suunakoodist saab telefoninumbri algusosa ja kõik tavatelefoninumbriid muutuvad 7-kohalisteks.

MAAKOND	Vana	Uus
Lääne-Virumaa	99 123	329 9123

Ida-Virumaa	99 123	339 9123
Järvamaal	99 123	389 9123
Viljandimaal	99 123	439 9123
Pärnumaal	99 123	449 9123
Saaremaal	99 123	459 9123
Hiiu maal	99 123	469 9123
Läänemaal	99 123	479 9123
Raplamaal	99 123	489 9123
Tartumaal	399 123	739 9123
Valgamaal	99 123	769 9123
Jõgevamaal	99 123	779 9123
Võrumaal	99 123	789 9123
Põlvamaal	99 123	799 9123

Oma maakonnas saate helistada, kui valite 7-kohalise tavatelefoninumbri ehk vana numbri koos kaugvalimise suunakoodiga. Helistada saate ka nulli ette valimata.

Helistamine teise maakonda

Helistamisel teise maakonda ei muutu hetkel

midagi. Kuni 1. veebruarini 2004. tuleb null ikka valida.

Näiteks:

Võrumaalt Saaremaale 0 459 9123
Valgamaalt Järvamaale 0 389 9123

Alates 1. veebruarist 2004 ei pea Eesti-sisestel kõnedel nulli ette valima - ei oma maakonna sees ega teise maakonda helistades.

Näiteks:

Tavatelefoninumbriid	339 9123
Mobiiltelefoninumbriid	524 7000
Lühinumbriid	1187
Teenusenumbrid	900 1234
Hädaabinumbriid	112

Lugupidamisega

Viktor KRUUSE,
Elion Ettevõtte ASi kliendihaldur

Jäätmealasest seminarist

19. septembril toimus Väike-Maarja raamatukogus jäätmealasne seminar. Seminaril andis Lääne-Virumaa Keskkonnateenistuse jäätmespetsialist Taimar Ala ülevaate maakonna jäätmemajanduse hetkeolukorrast ja tuleviku suundadest. Valla keskkonnatöunik Leie Arula andis ülevaate Väike-Maarja valla jäätmemajanduse olukorrast ja probleemidest. Kiltsi Põhikooli õpilane Mario Miglai tegi ülevaate Kiltsi piirkonnaga joogivee kaevude hetkeolukorrast. Seminar lõpetati rühmatööga.

Huvipakkuvad lõigud Taimar Ala ettekandest

Hetkel on meie maakonnas kolm töötavat prügilat – Rakke, Rakvere ja Tapa. Kuid 2006. a ei ole maakonnas töenäoliselt ühtegi prügilat ja piirkonda hakkavad teenindama

Väätsa, Torma ja Uikala prügilad. Meie lähim Rakke prügila on ¼ osas nõuetele vastavalt välja ehitatud. Antud osa prügilast hakkab täituma. Kui prügila omanik ei jätkaks selle arendamist, siis võidakse ka Rakke prügila lähiaastatel sulgeda ja sellest saab olmejäätmete vaheladustamis- või sorteerimisjaam.

Jäätmekäitluse arendamiseks kavandatakse Lääne-Virumaale maakondlikku jäätmete sorteerimis-ümberlaadimiskeskust ning lokaalseid jäätmejaamu. Projektid nende rajamiseks on esitatud KIK-le. Töenäoliselt tuleb üks lokaalne jäätmejaam ka Väike-Maarjasse, kuhu paigaldatakse eri liiki jäätmete kogumiskonteinerid. Jäätmejaamade üldised toimimispõhimõtted on hetkel väljatöötamisel.

1. aprillist 2004 aastal hakkab kehtima uus jäätmeaadus, milles omavalitsusi puudutavad olulised

uuendused on järgmised:

- kohalik omavalitsus (KOV) võib kehtestada oma haldusterritooriumil jäätmehoolduse arendamiseks jäätmemaksu;

- KOV asutab jäätmevaldajate registri ning kehtestab registri pidamise korra;

- KOV viib läbi korraldatud jäätmete eri- ja ainuõiguse andmiseks avaliku konkursi.

Rühmatöö tulemusel tehtud ettepanekud ja märkused

Väikestes asulates (külad) on tekkinud ebaseaduslikud väikesed prügilad. Samuti on metsaalused prügiga täis. Küladesse panna suured konteinerid, mida regulaarselt tühjendatakse.

Igal aastal korraldada TEE PUHTAKS aktsioon. Kaasata kooliõpilasi teeaarte puhastamistöödele.

Valla või maakonna lehes võiks

olla keskkonnateemaline rubriik, kus saaks esitada küsimusi ja saada vastuseid. Valla infolehes võiks olla nõuandeid elanikele, kuidas oma jäätmetega peaks toimima.

Vajalikud on ka jäätmeteeemalised voldikud, aga need peaks olema kindlasti põlevast paberist (taaskasutatud paberist).

Korraldada kampaaniaid-loteriisid. Kui inimene viib oma jäätmed prügikogumiskohta, siis võib ta midagi võita (võiks oleneda ka prügikogusest). Auhinnad ei peaks olema suured, pigem sellised, mis innustaks inimesi hoidma loodust puhtana.

Rühmatöö käigus tehti ettepanek panna sildid suurematesse ebaseaduslikesse prügimahapaneku kohadesse.

Leie ARULA,

Väike-Maarja valla keskkonnatöunik

Sügis ja kevad on kirpude leviku aeg

Sellel sügisel tundub kirpe olevat eriti rohkesti. Kirbu võib saada poes, autobussis, koolis jne, see tähendab kohtadest, kus viibib palju inimesi koos. Kool, lasteaiad ja pood ei too da kirpe, sinna tulevad nad kodudest koos inimestega.

On erinevaid kirbu liike.

Kassikirp – täiskasvanud kirp on 2-3,3 mm pikkune, pea esiosa pikkus on suurem kui kõrgus, jalgade põhimik varustatud tugevate ogadega. Elutseb põhiliselt kassidel, aga ka koertel ja inimestel, nende magamiskohtades. Edasikandjateks hoonesse on hulkuvad kassid.

Koerakirp – täiskasvanud kirp 2-3,3 mm pikk, pea esiosa pikkus ja kõrgus samasuured, jalgade põhiosa varustatud tugevate ogadega. Elutseb koertel, koduloomadel, inimestel, pesitseb magamiskohtades.

Inimesekirp – täiskasvanud kirp on 2-3,5 mm pikk, astlad puuduvad lõugadel ja rindmikul, mis aga on koera- ja kassikirbul. Elutseb põhiliselt inimesel, peremehe magamiskohtades.

Seega kassi- ja koerakirp elutseb ja pesitseb ka inimesel. Oma peremehe puudumisel võivad kirbud elutsemiseks valida ka teisi liike. Pigem valivad nad elukohta, kui peremeest. Täiskasvanud kirp võib toituda erinevate loomade verest. Vastsete arengu on veretüübist olulisemad peremehe elutingimused. Peamine kirbuleviku põhjustaja on kassikirp.

Kirp muneb oma munad peremehe looma karvadesse ja inimese voodisse. Nad on kleepuvad ja kinnituvad aluspinnale. Munadest kooruvad umbes nädala pärast vastsed. Vastsete edeneda jõudsalt pimedas ja

niiskes, sooja kohas, voodis, vaibakarvades, kassi ja koera magamiskohtades. Täiskasvanud kirbu toitmiseks on oluline vereallikas. Terve tsükkel munast täiskasvanud kirbuni on tavaliselt neli nädalat. Mida madalam temperatuur, seda rohkem kuulub aega täiskasvanud kirbu arenguks.

Tõrje

Tõrje peab olema suunatud nii täiskasvanud kirpude kui ka vastsete vastu.

Hügieen

Ruume peab korralikult koristama. Pesuvette lisada pesuainet, soovitatav, mis tugevalt lõhnab (nt AJAX). Eriti hoolikalt pesta seinad ja põrandad. Puhastada ja katted klopida ja jätta külma kohta seniks, kuni kir-

bud tõrjutud. Kirpudega kokku puutunud rõivad ning voodipesu põhjalikult pesta, puhastada ja kuuma triikrauaga triikida.

Insektitsiidne tõrje

Et kirpudest lahti saada ja vältida nende uuestiilmumist, on vajalik tõrjeks kasutada tõrjevahendit e mürki. Saadaval on spetsiaalsed tõrjevahendid, mis on mõeldud peremeesloomade kirbutõrjeks. Tõrjet võib läbi viia ainult nende spetsiaalsete vahenditega ja järgida tuleb täpselt tootjapoolseid juhiseid. Lisaks sellele on vajalik ka kassi- või koerakirpude tõrje. Tõrjevahendid on olemas loomakliinikutes Pikk tn 14 a ja Tamme tn.

Seal ka asjakohane nõustamine.

Ene KINKS,
vallaarst

Väike-Maarja spordikompleksi väljaarendamise projektist

Kevadel esitas Väike-Maarja Valvavalitsus Euroopa Liidu Struktuurifondide Projektide Ettevalmistamise Fondile PPF kaks projekti, millest üks sai heakskiidu. "Projekti 'Väike-Maarja koolide spordikompleksi rajamine' ettevalmistamine esitamiseks Euroopa Liidu struktuurifondile ERDF" projekti kogumaksumuseks on 33 163 eurot, millest 20 910 eurot on abiraha.

Projektist lähemalt

Projekti üldisteks eesmärkideks on üldharidust toetava infrastruktuuri

rajamine; olemasoleva hoone (õppekeskuse, gümnaasiumi) funktsionaalsuse mitmekesistamine; piirkonna konkurentsivõime tugevdamine; elukvaliteedi tõstmine; kohalike avalike teenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamine ja ühtlustamine; majanduse arendamine, soodustades uute ettevõtete teket; elanike üldise füüsilise ja sotsiaalse elukeskkonna ja -kvaliteedi parandamine; tööpuuduse vähendamine; tervisespordi väärtustamine – sellest sõltuvalt inimeste tervise paranemine, tööhõuduse tõus ja eluea pikenemine; vaba

aja veetmise võimaluste mitmekesistamine; külastus-, puhke- ja vabaajavõimaluste väljaarendamine ja mitmekesistamine; positiivse maine kujundamine; haldussuutlikkuse tõstmine.

Projekti konkreetseteks eesmärkideks on valmistada ette Väike-Maarja spordikompleksi rajamise projekt finantsabi taotlemiseks Euroopa Liidu struktuurifondile ERDF.

Põhitegevustena teostatakse spordikompleksile tasuvusuuring (sh turu-uuring, finantsanalüüs ja –plaan koostamine ning tehniline analüüs)

ning valmistatakse ette investeringuprojekti taotlus esitamiseks Euroopa Liidu struktuurifondile ERDF.

Pärast ettevalmistavate tegevuste valmimist esitatakse ERDFile investeringuprojekt nõukogudeaegsete poolleilolevate ja renoveerimist vajavate rajatiste väljaarendamiseks (kasutuselevõtt) kohalikuks koolide spordikompleksiks.

Katrin MAADLA,
arendus-ettevõtlusnõunik

Oktoober raamatukogus

Sügisese töö saavad valmis, aeg jälle raamatuid lugeda. 20.-30. oktoobril tähistavad kõik raamatukogud raamatukogunädalat, mille tänavuseks tunnuslauseks on: "Mitmepalgeline raamatukogu".

Väike-Maarja raamatukogus:

20. oktoobril – ettelugemise päev lasteaias,

21. oktoobril kell 18 - Erich Meerja luulekogu "Päevaring ja tähekiir" esitus,

22. oktoobril kell 15 - Triigi raamatukogu uute ruumide avamine,

23. oktoobril Eesti raamatu päev - kirjan-
dusviktoriini väljakuulutamise,

27., 28. ja 29. oktoobril "Väike-Maarja Internetis" - Internetiotsing 6.-8. klassi õpilastele "Otsi! Leia! Tunne rõõmu!" Juhen-

did AIPis. Parimatele auhinnad.

Nõusoleku oma fotonäituse eksponeerimiseks Väike-Maarja raamatukogus on andnud Lahemaa rahvuspargi direktor Arne Kaasik.

12. novembril on meil külas kirjastus AVITA, raamatumüük.

Õpilastele ettekanne "Kuidas sünnib raamat".

Kiltsi raamatukogus:

21. oktoobril - ettelugemise päev,
23. oktoobril - muinasjutuhommik laste-
aialastele,

30. oktoober - Lehte Hainsalu luuleõhtu.
Joonistusvõistlus Fr. R. Kreutzwaldi muinasjuttude teemal.

Triigi raamatukogus:

22. oktoobril - lahtiste uste päev uues raamatukogus,

24. oktoobril - uudiskirjanduse ülevaade.

Väike-Maarja raamatukogu õnnitleb oma kauaaegset töötajat **Lilian Koka** 70. juubeli puhul.

Laulu sünd

1950ndatel aastatel tegutses Väike-Maarja kultuurimaja juures duett Ludmilla Korotkova – Levo. Viimase eesnime ma ei mäleta, aga on mees, et Levo käis lauluproovidele Tamsalust. Sel ajal olid tavaks iga-aastased kunstilise isetegevuse ülevaatused. Need algasid külanõukogu tasemelt, jätkusid rajoonikeskuses ja sealsed parimad said võimaluse esineda Tallinnas vabariiklikul ülevaatusel.

1958. aastal oli nende seas ka Väike-Maarja kultuurimaja eelnimetatud duett. Noorte kauniste naiste kunstiküps esinemine äratas žürii liikme Gennadi Podelski tähelepanu. Sel ajal juba tuntud helilooja võttis lauldaamidega kontakti ja lubas nende duetile laulu kirjutada, kui nad ise endi jaoks sobiva ja meeldiva teksti hangivad.

Ludmilla Korotkova töötas sel ajal Väike-Maarja rajooni raamatukogus. Seetõttu pöördus ta minu kui kolleegi poole lauluteksti kirjutamise ettepanekuga. Mingit omapoolset teemat ei osanud ta välja pakkuda.

Jäin algul üsna nõutuks. Aga siis meenus mulle Ludmilla enda poolt räägitud lugu sellest, kuidas ta tutvus oma tolleaegse abikaasa Ilmar Aamissepaga (hilisem tuntud põllumajandusjuht). See toimus Jõgeva rajooni kunstilise isetegevuse ülevaatusel. Katsusin nende lugu veidi üldistada ja panin ta lühikestes

lihtsates värsiridades kirja.

Tutvus laval

Mind võlus laul ja lava ja rahuldust tõi töö. Kuid see ei olnud kavas, et armun üleöö. Ikka mind kõrvalt piidles, mu läheduses käis üks noormees rahvariides, ta üsna meeldiv näis.

Refrään:

Ei olnud see küll saatus -
rajooniülevaatus.
Lilli mul töid,
kui lahkusin lavalt,
see silla me tutvuseks löi.

Seejärel rahu kadus ja armust laulsin ma. Nii raske olla lahus, kuid kaugel elas ta. Täitusid pea kõik soovid, -
me alati nüüd koos.
Ja rahvamajas proovil ka käime üheskoos.

Lisaks sellele tekstile valmis mul veel suvistest muljetest kantud luuletus "Mälestusi Porkunist". Ludmilla saatis mõlemad tekstid Podelskile ja üsna kiiresti tulid need viisistatuna tagasi. Porkuni laul oli mõeldud naisansamblile. Oli ülev tunne seda järgmisel suvel Väike-Maarja rajooni laulupäeval Porkunis kuulda.

Aga veel enne, kui kultuuri-

maja ansamblid nende nootidega jõudsid midagi ette võtta, hakkas "Tutvus laval" raadiost kõlama. Nimelt oli sel ajal Eesti Raadios rubriik "Õpime laule", milles nädala jooksul tutvustati ühe uue laulu sõnu ja viisi. Ja 8.-12. detsembril 1958. aastal õpetati seal "Tutvust laval", mille sõnad ja viis ka Raadiolehes ära trükiti.

Paistis, et Podelski pidas seda laulu raadiosse viimiseks küllalt õnnestunuks ja võib-olla ka tähenduslikuks. Ludmilla arvas, et Podelski luges tekstist välja mingit teist tutvumise lugu, näiteks ehk seda, mis Tallinnas vabariiklikul ülevaatusel toimus. Igatahes hakati "Tutvust laval" üsna paljudes rahvamajades laulma. Kuulsin seda ka isetegevuslaste raadioesinemistel ja järgmisel Väike-Maarja rajooni ülevaatuselgi oli ta kavas.

Mäletan, et teksti algvarian-
dis oli mul laulu refrääni lõpu-
rida veidi teistsugune. Aga Podelski ise oli seda koostöös tuntud laulusõnade meistri Helder Karmoga veidi parandanud, nii et jäi kõlama "... see silla me tutvuseks löi."

Kuna mina ja mu abikaasa Milvi olime ka isetegevuslaval esinenud, siis küsisid mõnedki tuttavad: kas see on sinu enda tutvumise ja abiellumise lugu. Eitava vastuse puhul avaldati imetust ja öeldi, et see on ju nii usutav ja elutruu lugu.

Aga sellesama lihtsuse ja elust mahakirjutamise eest sain kriitikalt ka omajagu sarjata. On meelde jäänud sapised read tolleaegse Noorte Hääle satiirirubriigist. Umbes niisugused: "Võta elupilt, tee sellest lihtsate sind-
mind riimidega värsid, lisa juurde sületäis rahvariideid ja laulutekst ongi käes. Küllap siis leidub ka heliloojaid, kes ..."

Nende ridade juhulik lugemine rikkus mul küll mõneks ajaks kirjutamise tahtmise ära. Podelski aga lohutas: "No seda ei maksa küll südamesse võtta. Mina näiteks ei loe kunagi mu loominguga kohta kirjutatud kriitikat."

Elust mahakirjutamise teemal meenub mulle kirjanik Raimond Kaugveri kunagisel kohtumisõhtul räägitud lugu. Nimelt kukkunud üks põlevkivi kaevandusealal karjatatav lehm kaevanduse õhuavasse. See juhtunud aga nii imepäraselt õnnelikult, et ta sealt elusalt ja tervelt välja saadi. Kui kirjanik selle värvika episoodi oma romaani sisse pani, siis öelnud toimetaja, et niisugune asi on ebareaalne ja tuleb raamatust välja jätta.

Nii jõudiski Kaugver järeldusele, et ei maksa otseselt elust võetud sündmusi kirjanduses kasutada.

Erich MEERJA

KULTUURIKALENDER

Väike-Maarja rahvamajas

Oktoober

18. oktoobril kell 20 - PEREKLUBI hooaja avapidu, väga hea tantsumuusika ansamblilt **pRESIDENT**

... ja oh seda ÜLLATUST!

19. oktoobril kell 15 - eakate klubi HÄRMALÕNG hooaja avaõhtu. Külaskunda klubi "Videvik". Esinevad Kunda Põrandaalused ja sõnaseadjad. Tantsumuusikat Mare ja Vallo esituses.

24. oktoobril kell 21 - DISKO DJ Zwilling

November

5. novembril kell 16 - BEEBIDE PIDU

Oodatud on kõik 1. maist kuni 1. oktoobrini sündinud beebid oma lähedastega.

10. novembril kell 19 - VATteatri etendus "Teener", osades Aarne Üksküla, Aleksander Eelmaa, Tõnu Oja. **Pääsmed ainult eelmüügist kuni 3. novembrini** (rahvamajas ja Leili kaupluses).

15. novembril kell 20 - PEREKLUBI õhtu (STIILIPIDU), külaskunda Mait Maltise ansambel.

20. novembril kell 12 - VATteatri etendus "Kalevipoeg"

20. novembril - ühiskülastus teatrisse Vanemuine, "Viuldaaja katusel". Pääsmed eelmüük kuni 10. novembrini rahvamajas.

28. novembril kell 21 - DISKO

Külaskunda ansambel Vanilla Ninja, DJ Tony & Co

Rahvamaja jalutussaal

alates 20. oktoobrist PUIDUST MINIFIGUURIDE NÄITUS. Tööde autor Enn Koort.

Kolmapäeval, 5. novembril 2003. a kell 16

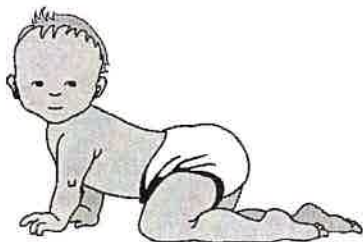
toimub

Väike-Maarja rahvamajas

tänavu 1. maist kuni 1. oktoobrini sündinud

BEEBIDE PIDU

Oodatud on kõik emad-isad beebidega, õed-vennad, vanaemad-vanaisad, tädid-onud, sõbrad ja tuttavad!

Väike-Maarja rahvamajas

25. ja 26. novembril 2003

TAIMESEADEKURSUS (tasuline)

Advendi-ja jõuluseaded ruumikujunduses

Juhendaja Mary Tammet

Kursusele registreerimine kuni 20. novembrini.

Info telefonil 61 837.

Väike-Maarja noortekeskusest

20. oktoobrist alates on Väike-Maarja NOORTEKESKUS taas avatud. Noortekeskust saab külastada esmaspäevast reedeni kell 15-20. Noorsootöötajana alustab keskses tööd Ivar Augasmägi.

Noortekeskuse tegevusplaanid valmivad koos Väike-Maarja gümnaasiumi õpilasmavalitsusega. Kõigi head ja sisukad ettepanekud noortekeskuse töö korraldamiseks on teretulnud.

Kursused Väike-Maarja Õppekeskuse täiendõppe osakonnas

- B- kategooria AUTOJUHIKURSUSED toimuvad pidevalt.
- Talvel toimub ESMAÕPPE LÕPPASTME koolitus (pimeda ja libedaga sõit).
- Novembris algab MÜÜGITÖÖ kursus töötutele (tööhõiveameti tellimus). Soovijail pöörduda Tööhõiveameti Väike-Maarja osakonda.

Info kursuste kohta telefonil 61 892.

Lp. metsaomanikud!

Väike-Maarja Vallavalitsus otsib kolme suurt

JÕULUKUUSKE,

mida saaks jõulude ajal paigaldada Väike-Maarjasse, Triiki ja Vaosse.

Kõik, kelle omanduses kasvab mõni sobiv kuusk (9-13 m, kähar, mida on võimalik tehnikaga välja vedada) ja kes tahab teha vallale pakkumist, võtke ühendust abivallavanem Kaarel Moisaga tel 95 767, 05053558.

Väike-Maarja Valla Raamatukogu palub tagastada raamatud kauaaegsetel raamatuvõlglastel

Raigo Aas
Kristiine Adamson
Ene Audova
Ivan Danilov
Inge Genrih
Helen Hanni
Jaak Kivila
Linda Kivila
Hetlin Kull
Ly Liivak
Galina Matjušina
Renno Paas
Kairi Palmiste
Joonas Pamberg
Siim Pärna

Imbi Rimmelgas
Ilme Rikken
Paavo Ränk
Piia Ränk
Aivar Saitor
Lilian Siht
Jüri Sild
Kalju Tomberg
Angelika Torkel
Silver Uusmees
Liina Vaht
Triin Vilimaa
Kaius Voronov
Eha Võõras

"Harjuta terviseks!"

Kahjuks alustan täna halvast. Ikka meeldib mõningatele registreerimispubereid sodida. Enda arvates originaalsemad püüavad stendil kätt harjutada. Hiljuti püüti stendi juba põhjalikumalt rikkuda, aga need lõhkujad saime kätte. Siinjuures pöördun kõigi Ebavere radade kasutajate poole: püüdke ise

ka korda pidada, sest üritus on seda väärt.

Nüüd veidi asja ilusamast poolest. Kui kõik läheb nii, nagu plaanitud, tahame järgmisel suvel välja ehitada terviseraja, kus saab lisaks jooksule teha ka erinevaid jõuharjutusi. Ja kui lõpuks valmib osa valgustatud Ebavere jalgrattateest, muutub terviseradade kasutamine kindlasti palju aktiivsemaks.

Septembrikuu seisuga on üritusel osalenud 651 inimest. Kui

gi aktiivsemate väljatoomine on ainult osa ürituse mõttest, kuulub see kindlasti asja juurde.

Tublimad olid:

1. Maimu Einsalu	171 korda
2. Raul Vink	99 korda
3. Airi Einsalu	93 korda
4. Elo Võhandu	84 korda
5. Rivo Täheste	82 korda
6. Aivar Vink	72 korda
7. Maarit Einsalu	72 korda
8. Siiri Lind	64 korda
9. Marko Ömmik	63 korda
10. Gerli Pomerants	58 korda

Ants RIKBERG

Väike-Maarja valla
rahvaspordiklubi
otsib

REGE

VASTLAPÄEVA võistluste
läbiviimiseks.

Kui keegi saab
aidata, andku teada
Ants Rikbergile
telefonil 052 90 745.

Spordiauhindade näitusest

3. oktoobril avati Väike-Maarja Muuseumis Väike-Maarja noorte võidetud spordiauhindade näitus.

Näituse korraldamise mõte pärineb Hanno Tammelt, kelle lapselaps Indrek Mägi on üks rohkete auhindade omanikest. Valik Indrek Mägi auhindadest ongi näitusel vast kõige pilkupüüdvam, sest seda kaunistab ka motospordi noorte maailma karikavõistluste võitjapärg.

Näitusel on motospordi auhindade kõrval väljas veel korvpallis, suusatamises, keergejõustikus, maadluses ja isegi ujumises võidetud auhindu, kuigi viimati mainitud alaga polegi siinkandis võimalik tegeleda.

Näituse väljapanek on üsna esinduslik, kuigi tegemist on vaid valikuga võidetud karikatest ja medalitest, sest tegelikult on auhindu mitmeid kordi rohkem.

Näituse avamisel tekkis mõte püüda kokku seada väljapanekut ka varasematel aastakümnetel võidetust. Siinkohal ongi palve kõigile, kes ise on varasematel aegadel spordiauhindu võitnud või kelle valduses on kellegi teise võidetud auhindu, andke endast märku Väike-Maarja Muuseumile (telefon 61 625). Ehk õnnestub meil ühiselt heita tagasipilk siinsete elanike varasematele spordisaavutustele ja seada kokku uus näitus, mille eksponaatide kaudu võime ehk tagasi jõuda Lurichi aegadessegi.

Sport on Väike-Maarja ümb-

Noor motosportlane Indrek Mägi võidetud auhindadega

ruses üldse üks vähem uuritud valdkondi ning kõik materjalid, mis kajastavad siinset spordielu, on muuseumis igati teretunud. Tuua võib fotosid, dokumente, aga ka isiklikke või kellegi teise poolt talletatud mälestusi spordiga tegelejatest, varasematest võistlustest, traditsioonidest, tavadest jne. Ka kohalikust ajaloost huvitatud õpilased võiksid varasema spordielu oma vaatluse alla võtta, äkki õnnestub midagi huvitavat välja selgitada.

Ilve TOBRELUKS

SPORDIKALENDER

VÄIKE-MAARJA VALLA
2003./2004. SPORDIAASTA KALENDERPLAAN

Oktoober

- 20.10 valla MV: kabe, I etapp
- 27.10 valla MV: male, I etapp

November

- 03.11 valla MV: lauatenis, I etapp
- 10.11 valla MV: koroona, II etapp
- 17.11 valla MV: sulgpall, I etapp
- 24.11 valla MV: mälumäng, II etapp

Detsember

- 01.12 valla MV: kabe, II etapp
- 08.12 valla MV: male, II etapp
- 15.12 valla MV korvpallis

Jaanuar

- 05.01 valla MV: lauatenis, II etapp
- 12.01 valla MV: sulgpall, II etapp
- 19.01 valla MV: võrkpallis, valla parimate sportlaste autasustamine, "Harjuta terviseks!" parimate autasustamine

Veebruar

- 09.02 valla MV: koroona, III etapp
- 16.02 valla MV: mälumäng, III etapp
- 23.02 valla MV: kabe, III etapp

Märts

- 01.03 valla MV: male, III etapp
 - 15.03 valla MV: lauatenis, III etapp
 - 22.03 valla MV: sulgpall, III etapp
- Suusavõistluste toimumise aeg täpsustatakse hiljem.

Aprill

- 05.04 valla MV lauamängude mitmevõistluses
- 17.04 Georgi Kange jõumehe võistlus
- 21.04 Lurichi kevadjooks

Mai

- 23.05 Pandivere rattaralli
- 29.05 Pandivere päev

Juuni

- 12.06 Eesti VII esivõistlused naisekandmises Müürikul

Juuli

- 25.07 Väike-Maarja III triatlon

August

- 06.08 valla MV rannavõrkpallis

Valla meistrivõistlused (v.a rannavõrkpall) toimuvad Triigi spordihoones esmaspäeviti eespool nimetatud kuu-päevadel algusega kell 18. Ebavere radadel jätkub tervisespordiürituste sari "Harjuta terviseks!"

KAITSELIIT

Kirjutades Kaitseliidust on kerge panna ritta kauneid ja kõlavaid sõnu isamaa-armastusest, kaitsetahtest ning vabatahtlike omakasupüüdmatutest pingutustest. Kuid iga valiku puhul, nii nagu ka valides, kas liituda selle vabatahtliku riigikaitseorganisatsiooniga või mitte, kaalub mõistlik inimene eeskätt poolt- ja vastuargumente. Kõige paremini teab vast iga kaitselehtlane ise, miks ta on jätkuvalt organisatsiooni liige. Seega leiame, et on aus siinkohal kirjeldada ennekõike enda kogemusi Kaitseliidu liikmena.

Kõigepealt sellest, mida Kaitseliit mulle annab. Ta annab võimaluse tegeleda ühe oma harrastusega - laskmisega. Kaitseliit on tänasel päeval Eestis enamike laskekohtade valdaja ning ilma liidu toeta relvade ja

laskemoona muretsemisel oleks laskespordi harrastamine mitmeid kordi kulukam tegevus. Samas on relvaalase väljaõppe kaudu võimalik saada oluliselt laiem ettekujutus relvadest ja nende kasutamisest. Kitsast harastusest on saanud pidevalt laienev huvi relvakultuuri vastu. Tulirelvade ehitus, nende tootmisloogika, laskemoonaga seotud peensused on minu jaoks äärmiselt paeluvad teemad ning kõige parem on seda uurida Kaitseliidus, kus „materjali“ lahedalt käes.

Kaitseliit on oma väljaõppe kaudu andnud teadmisi lõhkeaineasjandusest, sõjameditsiinist, topograafiast ning mitmetest muudest valdkondadest. Olen osalenud mitmetes välisriikides toimuvatel eriala- ja juhtimiskursustel. Ja seda kõike tasuta, reeglina värskes õhus ning heas seltskonnas. Nädalavahetustel toimuvatel õppustel saab pealegi n.ö rutiinist välja ning Kaitseliidus olen õppinud, et metsas on iga ilmaga mõnus, kõik sõltub vaid enda oskustest ja varustusest.

Kaitseliit on koht, kus mul on võimalik tegutseda sõjaväelise juhina. Õeldakse, et sõjaväeline juhtimine on üks primitiivsemaid juhtimisstiile, kuid üks asi on teha otsuseid kabinetis pabereid krõbistades ja teine

paarisaja väsinud ja näljase relvastatud mehe ees. Otsese vastutuse mõiste oma tegudest ja nende võimalikest tagajärgedest saab iga juhul ilmekalt selgeks. Juhtimine on eeskätt inimeste juhtimine ning inimesi saab hästi juhtida vaid see, kes inimest hästi tunneb. Kaitseliidu õppused on üks vähesed kohti, kus sind viiakse suhteliselt äärmuslikesse olukordadesse ning seeläbi tuleb inimloomus oluliselt selgemalt esile kui igapäevaelus.

Kaitseliidu kaudu olen saanud võimaluse hoida oma füüsilist vormi rahuldaval tasemel ja tänu millele hoidun ka enneaegselt hauda viivatest haigustest. Pidevalt toimuvad maastikuvõistlused eeldavad enda vahepealset „liigutamist“, laskeoskuse taset ning orienteerumist vilumusi. Loomulikult ei sunnita kedagi Erna retkel osalema, kuid taolistel patrullvõistlustel käimine on äärmiselt huvitav ning tõsiselt proovilepandav kogemus. Vahepeal aga tuleks enesekindluse huvides käia tiirus, orienteerumiskolmapäevakutel ning lihtsalt vabas õhus sportimas.

Kaitseliidu miinuspoolele jääb kahtlemata vähene vaba aeg, kohustus osaleda ka neil väljaõppeüritustel, mis on olulised eeskätt riigikaitsest se

sukohast ning märkimisväärsed rahalised kulutused sobiva varustuse hankimisel. Loomulikult võib patrullvõistlusest osa võtta ka sõjalise abina tulnud ning tasuta jagatavas Rootsi mundris, kuid uskuge mind, kehale sobivates lahingurakmetes ja goretex-riietes on seda oluliselt mõnusam teha.

Elkõige on Kaitseliit aga siiski mõttekaaslaste ühendus ning võhivõõraste, kuid minuga ühte organisatsiooni kuuluvate inimeste toetust olen tundnud mitmeski Eesti paigas. Astusin ka Kaitseliitu ennekõike seepärast, et seal olid ees inimesed, keda tundsin ja usaldasin. Ühiste tähtpäevade pidamine ja muud kokkusaamised väljaspool ametlikku programmi on Kaitseliidus tavapärased. Seega tasuks kokku võtta oma sõbrad, kellel on sinuga samad huvid ning teha kohalikust Kaitseliidust üksusest endale koht, kus saad meeldivalt aega veeta ja ka riigile kasulik olla. Täpsemat informatsiooni Kaitseliidu kohta saad Internetist www.kaitseliit.ee või Kaitseliidu Viru malevast, Rakvere, Pikk 15, telefon 958 58.

nooremleitnant Rain
SEPPING,

Tapa malevkonna pealik

Väike-Maarja Keskkooli ja Gümnaasiumi KOOLIKORD 1940./41. õppeaastal

(Algus septembrikuu Infolehes)

Väike-Maarja Gümnaasiumi 130. aastapäeva aegu on paslik meenutada koolikorraldust varasematel aegadel ning mõtiskleda siis päevakorral olnud nõudmistele ja vajadustele. Küllap sobiks nii mõnigi tollane soovitus või nõue ka tänasesse päeva. Allpool avaldatav Väike-Maarja koolikord 1940./41. õppeaastal on saadud Asael Truupõllult.

I
14. Vanemad peavad saatma õpilase pärast suvist või pühade-vahe-aega määratud ajal kooli. Samuti peavad õpilased ilmuma määratud tähtajal eksameile ja järeleeksameile.

15. Vanemad, kelle hoolealused on jäänud teiseks aastaks samasse klassi, on kohustatud pärast õppetöö lõppu, hiljemalt 1. juuliks teatama, kas nende lapsed sügisel veel kooli tulevad. Vastasel korral neile kohti ei hoita.

16. Õpilase vanemad või hooldaja on kohustatud ilmuma kooli koolijuhataja või klassijuhataja kutsel. Ka on nad kohustatud osa võtma kooli poolt korraldatavast lastevanematehooldajate koosolekust. On soovi-

tav, et vanemad või hooldaja aeg-ajalt päriksid teateid klassijuhatajalt õpilase edasijõudmise ja eluviiside kohta.

II

17. Päevadeks, millal õpilane on kohustatud ilmuma kooli, loetakse nii õppepäevad kui ka need päevad, millal kooli poolt korraldatakse aktused, koosolekud ja ekskursioonid.

18. Õpilased ilmugu koolimajja õigel ajal.

19. Koolimajja tulekul pühkigu iga õpilane jalad hoolikalt puhtaks ja sulgegu enda järel uksed.

20. Ülerõivad tuleb paigutada selleks määratud ruumesse ja kohta; neis ruumides võivad õpilased viibida ainult selleks, et võtta ja panna rõivaid. Ülerõivais võib viibida ainult alumi-se korra koridoris ja eeskojas.

21. Õpilased tervitavad õpetajaid või koolitegelasi esimestena, tehes kummarduse või reveransi.

22. Helistamise järele tuleb õpilastel viibimata minna oma klassi ja asuda seal määratud kohtadele. Väljaminek klassist pärast helistamist ei ole lubatud; käratsemine, kohtade vahetamine, akendel istumine ja kõneldused läbi akna on keelatud.

23. Koolist ei tohi õppetundide ajal loata lahkuda, samuti ei või vahetundidel minna loata poodi ega tänavale.

24. Õpilaste omavaheline kõnelemine tunni ajal, etteütlemine, kõrvaline tegelemine, söömine jne on lubamatud.

25. Iga õpilane, kes soovib õelda midagi või teab vastata küsimusele, tõstku käsi. Tema poole pöördumisel tõusku õpilane püsti, seisku sirgesti, toetumata ja vastaku selgesti.

26. Õpetaja või mõne võõra klassi tulekul tuleb jätta igasugune omavaheline kõnelemine ja tõusta püsti. Istuda võivad õpilased sellekohasel märguandel. Samuti tõusku õpilased püsti õpetaja või võõraste lahkumisel klassist.

27. Etteütlemine ja teiste tööde kasutamine on keelatud. Tunniks mittevalmistumisel peab õpilane kohe tunni algul teatama vastavale õpetajale.

28. Pärast esinemist klassi ees teku õpilane klassile kummardus või reveranss.

29. Vaheaegadel peavad kõik õpilased, peale korrapäevade lahkuma klassist ja jääma sealt välja kogu vahetunni kestusel, et oleks võimalik

värskendada klassi õhku. Korrapäevade-õpetaja võib ainult erandjuhtudel lubada õpilast klassi.

30. Vaheaegadel peavad õpilased liikuma, mitte paigal seisma ega istuma. Õppimine on sel ajal keelatud.

31. Saalis ning koridorides liikudes ja ustest käies peavad õpilased andma õpetajale või külalistele viisakalt teed.

32. Kooli einelauas peavad õpilased õiendama oma arved otsekohe. Einelauaruumis valitsegu kord ning puhtus.

33. Kui õpilane lõhub või rikub kooli varandust, siis on ta kohustatud teatama sellest kohe kooli- või klassijuhatajale ja tasuma tehtud kahju. Samuti tuleb tasuda kahju, mis tehtud kaasõpilasele. Süüdlase mitteidmist korral langeb vastutus kogu klassile või mitmele klassile ühiselt.

34. Kaotsiläinud asjust on õpilane kohustatud otsekohe teatama klassijuhatajale; leitud asjad peab õpilane tooma kantseleisse. Et õpilane võiks kergesti kätte saada kaotatud eseme, olgu tema raamatud ja võimalikult ka asjad märgitud nimega.

järgneb

Adam Johann von Krusenstern (1770-1846). Elu ja tegevus

(Algus jaanuarikuu Infolehes)
Lembit KEERUS

Mõni päev hiljem (11. mail) saabus Nukuhivale ka Neva. Viimane oli viibinud Lihavõttesaarel, kuhu oli määratud esmane kokkusaamispaik. Pärast laeva saabumist levis kuuludus, nagu oleks kuningas laeval vangistatud. Kohalikud haarasid relvad ja maal viibinud Neva meremehed pääsesid suure vaevaga tagasi laevale. Sellise vale oli lasknud liikuma prantslane. Pärast Krusensterni ja Lisjanski selgitusi ning kingitusi seati sõbralikud suhted uuesti jalule.

Krusenstern ja Lisjanski olid esimesed, kes alustasid Marquesa saarte teaduslikku uurimist nii geograafia kui ka etnograafia alal. Viimane on eriti tähtis eelkõige selle poolest, et kümme aastat hiljem sattusid need saared koloniaalsesse sõltuvusse ning kohalik omapärane kultuur ja põliselanikkond hävitati. Nukuhiva saarest sai piirkonna kolniaalvalduste keskus.

Nukuhiva loodus ja elanikud

Suurem osa saarest oli kaetud paljaste basaltmägedega. Kõrgeimad tipud ulatusid 1200 meetrini üle merepinna ja nendel omakorda vulkaanilise päritoluga järved. Mägede vahel voolasid mägijõed, mis sageli muutusid imeilusateks jõgadeks. Saare sisemaale pääses ainult mere poolt ja sinna viisid kitsad ohtlikud teerad. Saare kliima oli Polüneesia tervislikum ja elanikud ei teadnud peaaegu mitte midagi haigustest. Paljude vanus ulatus saja aastani. Läbi aasta on seal keskmine temperatuur 22 kraadi, sademete hulk aastas 3000 millimeetrit ja loomulikult vihmane. (Võrdluseks 4 – 5 korda rohkem kui meil.) Tasasel rannikualal kasvab rikkalik troopikataimestik: kookospalmid, bambus, banaanid ja leivapuud (viimased annavad kolm saaki aastas). Samas oli puude alus kaetud tiheda põõsastikuga, millest omakorda põimusid läbi sited laanid. Niiskeid määnõlvu katsid pandaanid, banaanid, kavapuu (pipartaim) pähklikud tüved ja hiiglaslikud baanianid, mille krooni läbimõõt ulatus üheksakümne meetrini ja selle puu ümbermõõt kahe meetri kõrgusel oli koguni 23,5 meetrit. Huvitav on märkida,

et sama suur ümbermõõt oli tal ka kaheteist meetri kõrgusel. Lisaks nimetatutele veel tahiiti õunapuud oma meeldivalt hapukate viljadega, lõunamere kastanid, sandli-, meloni- ja kütülnapuud. Kuivadel, päikesest põletatud kõrgendikel, oli rohurikas savann või metsiku suhkruroo tihnik. Siinsamas kasvasid ka kasuariinid, mille kõvast puidust valmistati nii majatarbeid kui ka relvi.

Loomastik oli aga tunduvalt liigiväsem kui teistel Okeaania saartel. Imetajatest pikakärsaline, teravatipuliste kõrvade, kumera selja ja lühikeste jalgadega polüneesia siga. Osa neist oli kodustatud, kuid suurest karjad hulkusid ka mägedes. Arvukalt oli rotte, roomajatest mürgita boasid (60 cm pikkune). Saare jõgedes-ogades angerjad ja krabid, meres hulgaliselt eredavärvilisi troopilisi kalu.

Loomastiku väikeearvulist korvas aga linnuriik – kärbsenäpid, erinevad eredavärvilise sulestikuga papagoiliigid, tuvid (Kohalikud kutsusid neid nende kudrutava hääle tõttu kuru-kuru.). Asustamata kaljusaartel pesitsesid ilusate sabasulgedega troopikalinnud (kureliste seltsi kuuluv merelinnud). Nii ööl kui päeval oli kuulda nende vilistavat kisa, mille tõttu meremehed hakkasid neid pootsmaniteks nimetama.

Saare elanikud olid suurepärase tervisega ja see paistis välja ka nende välimuses. Mehed olid atleetliku kehaehitusega pikka kasvu, nahavärvilt oliivkollased või pruunikad. Naised seevastu lühikesed, saledad ja hele-dada nahaga. Viimast võib põhjendada sellega, et nad kaitsesid end päevitamise vastu päevavarjude ja taimeõlidega. Kõiki neid iseloomustas pisut etteulatuvad põsenukid, sirge või väheke kongus nina, silmad suured, mustad ja pungis; juuksed tavaliselt mustad, sirged või ka lainelised. Kookosõliga määrimine muutis nende naha läikivaks, pehmeks ja siledaks.

Polüneesia saarte elanikud, kuigi neid lahutasid tohutud ookeaniavaruused, olid peaaegu ühesugusel arenemisastmel ja rääkisid üht keelt. Kui külasides õppisid mõnel saarel ära käibefraasid, võisid nad end arusaadavaks teha ka mujal. Vene meremehed koostasidki väikese kohalike sõnade ja kõige kasutatavamate väljendite kogu.

Nukuhivalaste peamiseks tegevuseks oli põlluharimine. Kasvatati tarot, jamssi ja suhkruroogu. Need olid kultuurid, mis vajadis inimesepoolset hooldust. Leivapuud, kookospalmid ja banaanid seda peaaegu ei vajanud ja jäi üle korjata ainult nende vilju. Ainsaks maaharimisriistaks oli kõblas. Kui maa oli välja kurnatud, tehti uue põllu saamiseks alet. Koduloomadest kasvatati sigu ja kanu. Tegeldi ka kalapüügi, peamiselt kas võrkude või õngedega. Viimased olid valmistatud pärlikarpideist. Hoopis omapärane oli aga kolmas püügiviis: korjati kividel kasvava mürgise taime juuri, hõõruti need kividel vahel peeneks, siis sukelduti ja loobiti saadud puru mere põhja laiali. Taime

mõjul jäid kalad uimaseks ja tõusid poolsurnuna veepinnale. Selline püügiviis oli ohtlik ka püüdja enda elule. Kalapüügi kohta kirjutab Krusenstern muuhulgas: "Igaüks, kellel on natuke maad, peab kalapüüki põlastusväärseks tööks, sellepärast tegelevadki sellega ainult vaesed, kellel ei ole muid elatusvahendeid."

Materiaalse kultuuri tase vastas ki-
viaja hilisemale staadiumile. Kivi, puidu ja taimekiudude töötlemine oli kõrgelt arenenud. Tulesaamise viis aga kõige algelisem – kahte puutükki hõõruti teineteise vastu. Poleeritud kivist valmistatud tööriistu saadi kahe kivi teineteise vastu hõõrumisel, kasutati ka vett ja liiva. Kivikirvesse auku ei puuritud, see seoti palmikiududest valmistatud nõrgiga varre külge. Viimane oli ka peamiseks tööriistaks. Peenemate puuesemete valmistamiseks kasutati kivingusid.

Pottepatõdd ei tuntud. Nõud valmistati peamiselt kookospähkli koorest ja kaunistati pärilmutri ja inimeste sõrmeluudega. Puidust valmistatud kausid olid aga nii hästi töödeldud (kivinoaga), nagu oleksid valmistatud treipingil.

Relvadeks olid eelkõige ligikaudu 1,5 meetri pikkused ja umbes 4 kilogrammi kaaluvad puust nuiaid ja 2 – 2,5 meetri pikkused odad. Ka ling oli relevant kasutusel. Viimasega heideti väga kaugele ja väga täpselt kuni 2 kilogrammi raskusi kive. Vibu ja nooli ning kilpi kohalikud ei tundnud.

Veesõidukiteks olid ühest puutüvest välja tahutatud paadid. Kõige pikem paat, mida Krusenstern nägi, oli 10 meetrit pikk ja 75 sentimeetrit lai. Lainetuse korral ümbermineku vältimiseks kasutati paadiga risti asetatud ritvu – balanssiire. Olid olemas ka niinimetatud kaksikpaadid – kaks paati olid ühendatud platvormiga. Viimaste puhul kasutati algelist kolmnurkset purje.

Riiet valmistati nii leivapuude niinest kui ka mooruspõõsa koorest. Esimese puhul saadi hallivärvilise jämedakoeline, teise puhul peen ja valge riie. Viimast võisid endale lubada ainult paremal elujärgel olevad inimesed. Uurijad märgivad aga viimase kohta, et see ei olnud eriti vastupidav. Üleriideid kanti ainult pidulikel juhtudel. Tavaliseks kehakatteks oli ikkagi ainult niudevöö ja peakate.

Meeste peatööks oli majade ehitamine ja relvade valmistamine. Naistele oli tööd tunduvalt rohkem – riide valmistamine, nõõride punumine ja nendest võrkude kudumine, loomulikult toidu eest hooldamine ning haritaval maal tegid just nemed põhilise töid, kui välja arvata uue põllutüki raadamine.

Elati paiksest. Asulad olid merre suubuvate jõgede ja ojade suudmealadel. Iga maja juures oli ilusa puutaraga ümbritsetud korralikult haritud maatükk. Elamud olid pikad ja kitsad (7,5 x 2-2,5 meetrit). Alusmüüri ei olnud, hooned olid rajatud otse maapinnale. Kaitseks perioodiliste vihmade eest oli onni põrand mitte maapinnal, vaid mõnevõrra kõrge-

mal. Neli maasse kaevatud sammast neile asetatud ristpuudega moodustasid hõone sõrestiku. Seinteks olid bambuskepid, mis taga- ja külgein-tes olid asetatud vertikaalselt, esiseinas aga horisontaalselt ja neid võis vajaduse korral ära võtta. Keppide vahed olid täidetud kookospalmi- ja sõnajalalehtedega, katus kaetud pak-su leivapuulehtedega korraga. Kuna hoone tagumine sein oli tavaliselt kolm korda kõrgem kui esisein, oli katus küllaltki lügas ja suuteline vastu pidama ka kõige rängematele troopikasadudele. Sellise ehitusviisi juures olid need onnid õhurikkad ja jahedad, pakkusid kaitset kõrvetava kuumuse kui ka ränkade vihmade eest.

Onnidel puudusid aknad, ühe meetri kõrgune uks viis ühest "toast" koosnevasse ruumi, mis oli palgiga pooleks jaotatud. Esimene osa oli silutatud kividega, tagumine kaetud rohu ja roguskitega. Viimane oli ette nähtud magamiseks. Seintel ja laes rippusid igapäevased tarbeesemed. Mingit mööblit polnud.

Täisealiseks saamiseni käidi alasti. Täiskasvanud sidusid puusade ümber rohust või palmikiududest valmistatud vöö. Vihmasel ajal kanti pikki roguskeid, aga naised kasutasid neid ka kaitseks päikese eest. Ehteid kandis nii naised kui mehed. Tilius kirjutab, et nendeks olid kas seahammastest valmistatud kaelakee või ka puust kaelavõru. Peakatteks oli lin-nusulgedest valmistatud "kiiver" või kookoslehtedest osavalt punutud pärg. Meestel olid aga kõrvalestadest augud, millest võis sõrme läbi torgata. Nendesse asetati bambuskepikesi, lilli, seahambaid või lihvitud teokarpe, mõnikord aga koguni naelu – metall oli väga kallihinnaline. Peamiseks ehteks oli aga tätoveering. Langsdorff uuris seda põhjalikult ja kirjeldas üksikasjalikult. Operatsioon oli piinarikas ja seotud suurte kulu-tustega. Kunstnikele tasuti harilikult sigadega. Tätoveerimine toimus noorukieas ning oli nukuhivalaste elus väga suur sündmus. Esimalt joonistati kehale pulgaga muster. Tätoveerimis-riistad valmistati linnu tiivaltuust. Luu üks ots pisteti bambustorukesse, teisele anti poolkuu kuju ja lõigati sisse viis peenikest hammast. Kehale ase-tatuna löi kunstnik puuhaamrikesega vastu ülemist otsa. Et muster kauem vastu peaks, hõõruti nüüd veriseid täp-
pikesi põletatud õlipähkli tahmaga. Tunni aja pärast tekkis sellele kohale põletik ja paistetus. Esimesel aastal tätoveeriti kehale peamised kujundid, seejärel vahekaunistused. Mõned mehed olid niivõrd tätoveeritud, et nende keha näis peaaegu mustana – isegi silmalaud, kõrvad, huuled ja koguni igemed olid kaetud tätoveeringutega. Loomulikult oli see jõukohane ainult ülikutele. Kalurid, kes moodustasid kehveda kihi, ei olnud peaaegu üldse tätoveeritud. Naistel olid mustriaga kaetud ainult käed ja jalad, kuid kohati ka ilma tätoveeringuteta naised.

(järgneb)

Villem Alttoa (1934. a-ni Alto)

31. 10. 1898 – 3.06. 1975

Villem Alttoa oli kirjandusteadlane, kes sündis Virumaal Haljala kihelkonnas Karepal ja õppis Selja, Pikaristi, Vihula, Rakvere koolides. 1917. a mobiliseeriti Vene sõjaväkke, sattus sõjavangi. Pärast 1921. a Eestisse naasmist töötas õpetajana Koonu-Ärina algkoolis ning Vao ja Kiltsi koolis kuni 1926. aastani.

Kui ta 1.08.1921. a valiti Koonu-Ärina õpetajaks, sai ta korteri Koonu külla Kangru tallu J. Treumanni juurde. Üür oli kallis ja pärast õppetöö algust kolis V. Alttoa Väike-Maarjasse J. Kotli poemajja ja sealt 1. jaanuaril 1922 Väike-Maarja Põllumeeste Seltsi majja (praegune rahvamaja) lava kõrvale katuskambrisse, kust siirdus detsembris 1922 Kiltsi. Aastasest Väike-Maarjas viibimisest hoolimata suutsid tema nime oma protokolliraamatuis jäädvustada kaks Väike-Maarja seltsi.

1924-1929 (1927. a alates statsionaarselt) õppis V. Alttoa Tartu Ülikoolis. Töötas Tartus, Tallinnas, Läänemaal ja Narvas ning oli 1937. aastast haridusministeeriumis koolivalitsuse juhataja, 1945. aastast luges Tartu Riiklikus Ülikoolis kirjandust. Jõudis 1961. aastal doktorikraadini. Suri 13.06.1975.

V. Alttoa on avaldanud ülevaateid, uurimusi, artikleid ja monograafiaid kirjandusest, avaldanud jutustusi, koostanud emakeeleõpikuid, ka kirjandusantoloogiasid, tõlkinud.

Irma RAATMA,
raamatukogu juhataja

Alexander Georg von Bunge – 200

6. oktoobril 1803. aastal Kiievis sündinud A. G. von Bunge lõpetas 1825. aastal Tartu Ülikooli arstiteaduskonna. Seejärel töötas arstina Barnaulis ja mitmes Maagi-Altai asulas. Samal ajal tegi ta mitmeid botaanilisi reise Altai, Mongooliasse ja Põhja-Hiinasse. 1833-1836 oli Kaasani ülikooli erakorraline botaanika-professor, 1836-1867 Tartu Ülikooli botaanikaprofessor ja botaanikaia juhataja. 1857-1859 osales ta Vene Geograafiaseltsi ekspeditsioonis Pärsiasse ja Afganistani.

Alexander Georg von Bunge pani aluse Baltimaade geobotaanilisele uurimisele. Taimesüstemaatikas on ta geograafilis-morfoloogilise meetodi rajajaid. A. G. von Bunge järgi on nimetatud saar Taimõri jõe alamjooksul.

Kuulus botaanik ja arst veetis oma elu lõpuaastad Kiltsi lähedal Sootaguse Mätliku talus, kus ta suri 18. juulil 1890. aastal.

Reeli FREIENTAL

JAHT

Mailis Liiva

Oi, mis kiunub seal põõsastikus selle tumeda metsa süles.
See on loom, kes kord tulevikus leitakse koduses võsas üles.

Ta on loom, kellest keegi ei hooli, laseb keegi ta millalgi maha.
Lendab kuule ja teravaid nooli kuni keha kaob kuuskede taha.

Läevad sammud, ta pole ju nälgas, kodus külmkapp on toite täis.
Kunagi mees pidi käima relvaga väljas, et ta perel oleks köht täis.

Nüüd me tapame abituid loomi lihtsalt tapmise lõbu sunnil.
Ja sellest vist keegi ei hooli, mida mõtleb too loom viimisel tunnil.

Surnuaias

Eduard Harmants

Kui lahkunute aedu tahad kaeda, siis jalutad sa kurvalt surnuaeda.

Kuigi sul on hinges lein ja nutt, kalmuaias teateid annab Tiina-Ruth.

Kui natukegi kauem ringi uurid, siis näed, et jälle tuttav lebab surnukuuris.

Kas on siis hea ja mõnus tunne, kui sõber, tuttav langeb igavesse unne.

Nüüd leinas langetame pea, on lahkunud Olev Kask, inimene, naaber, töömees hea.

19.09.2003
hea naabri, inimese ja töömehe
Olev Kase surmapäeval.

Jumalateenistused

Väike-Maarja kirikus

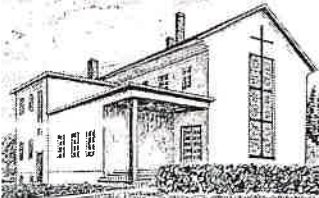
Armulauaga jumalateenistused e missad toimuvad Väike-Maarja püha Neitsi Maarja kirikus igal pühapäeval algusega kell 11.00, s.h.

2. novembril kell 11.00 HINGEDEPÄEV

23. novembril kell 11.00 SURNUTE MÄLESTUSPÜHA

30. novembril kell 11.00 ESIMENE ADVENDIPÜHAPÄEV, KIRIKUAASTA ALGUS

Väike-Maarja koguduse vaimulik on Ahto Mäe, tel 61 956, 051 17 552, elukoht Ehitajate tee 7-10, Väike-Maarja.

Avispea kirikus

Igal pühapäeval kell 10.30

Avispea kiriku vaimulik on Eerek Preisfreund, telefon 35 450.

Psühholoog MALLE LAENE KONSULTATSIOONID

Väike-Maarja noortekeskuses
1.novembril ja 13. detsembril.

Info ja vastuvõtule eelregistreerimine
telefonil 95 757 (Toomas Põldma)
või vallavalitsuses tuba nr 110.
Kodanike vastuvõtt on tasuta.

AVATUD SAUN

- Mugav koht lõõgastumiseks tähtede all, peresaunaks, sünnipäevapeoks jne (saun puukerisega).
- Kaminaruum koos kööginurga, TV ja videoga mahutab u 10 inimest.
- Võimalik kasutada kaminaruumi eraldi.
- Gaasigrilli kasutamise võimalus.
- Võimalik tellida transporti 6-le inimesele.
- Info ja tellimine GSM 05050950. tel. 03255635 Ravi tn.1A, Väike-Maarja

Küsi informatsiooni ja tule tutvu kohapeal 24.oktoobril k.a kell 16.00-18.00 **Lahtiste uste päev**
Allan Alt

TEADE

Seoses Väike-Maarja valla 2004. aasta eelarve koostamisega palume mittetulundusühingutel, seltsidel, seltsingutel ja huvigruppidel esitada oma finantstaotlused 2004. aasta eelarvest koos konkreetsete tegevuskavadega (blankette saab valla kantseleist) Väike-Maarja Vallavalitsusele hiljemalt 3. novembriks.

Eeskätt toetame vallas laiemale üldsusele suunatud tegevusi ja üritusi.

Info telefonil 95 759.

Triigi külla tuli laupäeval, 4. oktoobril **noor must HUNDI-KOER**, kes igatseb väga oma kodu järele.

Omanik saab koera praeguse asukoha kohta infot Triigi kauplusest (telefon 35 383)

Hubiseb küünlatuli varju ja valguseriigis
aastate kangaspuudelt jälle katkesid niidid...

MARTA PORK	08.07.1931	-	21.09.2003
VALTER SAAR	16.04.1944	-	24.09.2003
ARNOLD TAMMIK	25.10.1927	-	28.09.2003
GERTA-MARIA PON	16.11.1922	-	29.09.2003
ELSA UNDLA	17.11.1928	-	30.09.2003
NIKOLAI KÜBAR	16.05.1952	-	30.09.2003
ILMAR VANNUS	08.04.1936	-	03.10.2003

OÜ Artiston
ostab
• kinnistatud ning kinnistama
metsa- ja põllumaid
• metsamaterjali
Abi dokumentide vormistamisel.
Tel 05056076, Raul Vahter

Sündis perre lapsuke väike
ning tõi kaasa rõõmu ja päikest.

NELE VARIK
BRITA MOORITS

17.09.2003
23.09.2003

Kasvage, olge rõõmsad, terved ja tublid!

Õnitleme eakamaid sünnipäevalapsi!

Õnn tuleb vaiksest, ta tules ei hüüa.
soojadest sõnadest kinni ta püüa ...

ALIDE RAE	01.10	-	92
MARTA REBANE	02.10	-	86
SALME VAHEMAA	03.10	-	87
ARMAS TALJA	05.10	-	75
HELMİ KALVET	05.10	-	80
HEINO KLAAN	06.10	-	70
ELLEN KOPPAS	06.10	-	70
ADELE-MARIE METSARU	06.10	-	70
LINDA KASO	06.10	-	88
LILIAN KOK	07.10	-	70
EINO LEPIKSOO	11.10	-	70
VEERA SIKK	14.10	-	70
LINDA ALLIK	17.10	-	80
MARTA NÕGENE	18.10	-	80
EDUARD MEL	18.10	-	81
LEIDA SAAGE	18.10	-	83
EMMA-LOVISA JALAKAS	18.10	-	94
OSKAR BUHT	21.10	-	70
VAIMA KIVISTU	21.10	-	75
HEINO MIDT	22.10	-	70
RAISSA MÖLDRE	24.10	-	70
ELMAR TIRMAN	25.10	-	75
AITA OISSAR	26.10	-	80
ELLEN LIIVAMAA	26.10	-	81
AINO PIIBE	29.10	-	70
ETHEL ROOSLA	31.10	-	70

Soovime õnne ja tugevat tervist!
Väike-Maarja Vallavalitsus

95759 Ilve TOBRELUITS
ilve@v-maarja.ee

Väike-Maarja Vallavalitsus
<http://www.v-maarja.ee>

Trükitud trükikojas AGUR. Tel 23 999
Tiraazh 900 eks.